Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 ноември 2026 г.
(OR. en)

15010/26

EDUC 424
SOC 689
GENDER 159
JEUN 236
DIGIT 278
EMPL 403

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заключения на Съвета относно образованието и обучението в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ)

Приложено се изпращат на делегациите посочените по-горе заключения, одобрени от Съвета (Образование, младеж, култура и спорт) на заседанието му на 19 ноември 2026 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Заключения на Съвета относно образованието и обучението в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

ПРИПОМНЯ приетите в рамките на Съюза текстове относно политиките в сферата на образованието и обучението, НТИМ и науката.

ИЗТЪКВА, че за целите на настоящите заключения под „образование и обучение в областта на НТИМ“ се разбират възможностите за учене и опитът в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката на всички равнища и във всички видове образование и обучение, включително интердисциплинарните подходи.

ПОДЧЕРТАВА, че

1. европейското пространство за образование има за цел да подкрепи развитието на по-устойчиви и приобщаващи национални и регионални системи за образование и обучение, които дават възможност на учещите да развият знанията, уменията и компетентностите, необходими за участие в обществото; пълното му изграждане продължава да бъде основната амбиция на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението;

2. в резолюцията на Съвета относно втория цикъл на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование (2026 – 2030 г.) се определят бъдещите действия за това сътрудничество за следващите пет години, като „грамотността, математиката и науките за всички“ се посочват като първи стратегически приоритет и се поставят цели на равнището на ЕС като основа за укрепване на образованието и обучението в областта на НТИМ;

3. в Европейския стълб на социалните права се посочва, че: „Всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда“;

4. в съобщението на Комисията относно Съюза на уменията се подчертава значението на развиването на умения и компетентности, необходими за успеха в ученето, работата и живота, както и за конкурентоспособността, иновациите, социалното сближаване и дългосрочния просперитет и устойчивост на Съюза;

5. неотдавнашните стратегически дискусии относно конкурентоспособността, включително докладите на Лета[1] и Драги[2], подчертават значението на образованието и обучението, знанията, уменията и компетентностите за екологичния и цифровия преход, научните изследвания и иновациите и дългосрочната икономическа устойчивост;

6. чрез развиването на знания, умения и компетентности, необходими в широк кръг от сектори, включително онези, които са изправени пред недостиг на умения, образованието и обучението в областта на НТИМ имат потенциала да отговорят на общите цели на държавите членки и на предизвикателства пред тях.

ОТЧИТА, че

7. НТИМ е важна част от ежедневието на гражданите и иновациите и научните изследвания, които възникват в областта на НТИМ, продължават да формират взаимодействието на хората със света, да подкрепят икономическото развитие и да водят до създаването на творчески предприятия и удовлетворяващи кариери;

8. висококачественото образование и обучение в областта на НТИМ допринася за личностното развитие, овластяването, реализацията и способността за действие чрез интегриране на теоретични и реални приложения; то развива любознателност, умения за проучване, способност за решаване на проблеми и критично мислене и други трансверсални умения и насърчава ангажираността с обществените, технологичните, научните и екологичните промени;

---

1 Much More than a Market (Много повече от пазар) (Лета, 2024 г.).

2 The Future of European Competitiveness (Бъдещето на европейската конкурентоспособност) (Драги, 2024 г.).

9. подходът за учене през целия живот към НТИМ на всички равнища и във всички видове образование и обучение от ранна детска възраст нататък е важен, за да се подкрепи трайната ангажираност, която позволява на учещите да се адаптират към променящите се предизвикателства и нововъзникващите изисквания за умения;

10. много държави членки вече предприеха положителни стъпки за укрепване на образованието и обучението в областта на НТИМ в рамките на своя национален и регионален контекст;

11. подходът НТИИМ (наука, технологии, инженерство, изкуства и математика) може да подкрепи приобщаващото учене чрез интегриране на изкуствата, засилване на ангажираността и разширяване на интереса към НТИМ, като същевременно насърчава дизайнерското мислене, комуникацията, решаването на проблеми, проучването и творчеството;

12. транснационалното сътрудничество, включително чрез водещи инициативи като алиансите на европейски университети, центровете за високи постижения в областта на професионалното образование и академиите за учители в рамките на „Еразъм+“, подкрепя иновациите и обмена на добри практики, включително в образованието и обучението в областта на НТИМ в целия ЕС;

13. недостигът на квалифицирани учители, обучители и преподаватели, както и недостатъчният достъп до непрекъснато професионално развитие, могат да ограничат предоставянето на висококачествено образование и обучение в областта на НТИМ;

14. международните данни, включително от ОИСР, показват, че има възможност за подобряване на резултатите от ученето в областта на НТИМ в целия Съюз[3];

15. необходими са усилия за преодоляване на регионалните и географските пречки пред достъпа до висококачествено образование и обучение в областта на НТИМ, включително тези, които засягат селските и отдалечените райони;

16. необходими са усилия за разширяване на участието и за справяне с процента на отпадналите от образованието и обучението в областта на НТИМ сред учещите с различни потребности и сред по-слабо представените групи, по-специално момичетата, жените и хората в неравностойно социално-икономическо положение.

[3] ОИСР, 2026 г., Резултати от PISA за 2025 г.; ОИСР, 2025 г., Резултати от PIAAC за 2023 г.

ПРИВЕТСТВА стратегическия план на Комисията за образование в областта на НТИМ като принос към текущите дискусии на равнището на Съюза относно укрепването на образованието и обучението в областта на НТИМ.

ПРИЕМА, че:

17. основите на ученето в областта на НТИМ започват в образованието и грижите в ранна детска възраст чрез забавно, изследователско и съобразено с възрастта учене чрез преживяване;

18. училищното образование изгражда фундаментални знания, умения и компетентности в областта на НТИМ, като предоставя на учещите постоянни възможности в областта на НТИМ;

19. както професионалното образование и обучение (ПОО), така и висшето образование допринасят за ученето в областта на НТИМ, като свързват теоретичните знания с практическото приложение и подпомагат развиването на знания, умения и компетентности, свързани с широк кръг от сектори, включително необходимите за екологичния и цифровия преход;

20. необходими са разнообразни подходи в ПОО и висшето образование, за да се развиват задълбочени знания, умения и компетентности в областта на НТИМ, включително чрез специализирано обучение и преподаване, основано на научни изследвания;

21. ученето за възрастни подкрепя ангажираността с НТИМ през целия живот, като дава възможност на учещите да актуализират и развиват своите знания, умения и компетентности през целия си живот, включително чрез различни подходи за повишаване на квалификацията и преквалификация, като например микроквалификации, в отговор на обществените, технологичните, икономическите и екологичните промени;

22. неформалното и самостоятелното учене допълват формалното образование и обучение, като предоставят ценни, достъпни и гъвкави възможности за учещите от всички възрасти да развиват умения и компетентности, както и интерес и увереност в НТИМ;

23. положителното отношение към НТИМ може да бъде оформено от ранна възраст и може да повлияе на избора на обучение, участието и напредъка в образованието и обучението в областта на НТИМ;

24. осигуряването на достатъчно ниво на грамотност, математика и науки за всички е основата за всяко по-нататъшно учене; тази основа дава възможност на учещите да развиват както по-широки, така и по-специализирани компетентности, включително в областта на НТИМ;

25. ученето в областта на НТИМ се основава на съществуващите цифрови умения и компетентности и позволява развиването на допълнителни цифрови умения и компетентности, включително необходимите за разбиране, използване и критично, етично и отговорно взаимодействие с ИИ;

26. всички равнища и видове образование и обучение играят роля за насърчаване на качеството, равнопоставеността, приобщаването и успеха за всички, включително чрез намаляване на пречките пред участието в ученето в областта на НТИМ;

27. никой учещ не следва да бъде изоставен, а ученето в областта на НТИМ следва да бъде достъпно за всички, включително за момичетата и жените, момчетата и мъжете, хората в неравностойно социално-икономическо положение, учещите с различни потребности и живеещите в селски и отдалечени райони;

28. образованието и обучението в областта на НТИМ могат да осигурят достъп до удовлетворяващи възможности за професионално развитие и да допринесат за набора от таланти за секторите на НТИМ.

ОТЧИТА, че

29. недостигът на умения и несъответствията между търсените и предлаганите умения в областите, свързани с НТИМ, се наблюдават в целия Съюз;

30. появата на нови и развиващи се сектори и професии, включително тези, свързани с екологичния и цифровия преход, увеличава търсенето на знания, умения и компетентности, свързани с НТИМ;

31. по-голямото участие в образованието и обучението в областта на НТИМ на всички етапи от живота допринася за по-приобщаващо развиване на знанията, уменията и компетентностите;

32. фактори като трайните стереотипи, свързани с пола, съзнателните и несъзнателните предубеждения, по-ниската видимост на жените – модели за подражание, в областта на НТИМ и погрешните схващания относно професионалното развитие в областта на НТИМ допринасят за неравнопоставеността между половете по отношение на участието и че е необходимо да се направи повече в подкрепа на равните възможности за момичетата и жените да участват в ученето в областта на НТИМ на всички равнища и във всички видове образование и обучение;

33. неравностойното социално-икономическо положение може да окаже силно влияние върху достъпа до образование и обучение в областта на НТИМ, участието в тях и резултатите от тях;

34. преодоляването на тези установени пречки изисква устойчиви, многостранни действия.

ИЗТЪКВА, че

35. ясните, приобщаващи и гъвкави модели на учене, които подпомагат напредъка и приемствеността в ученето в областта на НТИМ, дават възможност и насърчават учещите да преминават през различни равнища и видове образование и обучение;

36. достъпът до висококачествено ориентиране през целия живот помага на учещите да разберат възможностите за професионално развитие и напредък в областта на НТИМ, да направят информиран избор на образование и обучение, може да спомогне за премахване на свързаните с пола стереотипи, съзнателните и несъзнателните предубеждения и погрешни схващания и може да насърчи по-приобщаващо участие в НТИМ;

37. иновативните и гъвкави учебни програми, включително микроквалификациите, могат да подкрепят приобщаващото участие в ученето в областта на НТИМ;

38. първоначалното образование и непрекъснатото професионално развитие на учителите, обучителите, преподавателите и ръководителите са от ключово значение за подкрепата на висококачественото образование и обучение в областта на НТИМ, включително интердисциплинарните подходи, на всички равнища и във всички видове образование и обучение;

39. сътрудничеството между доставчиците на образование и обучение, работодателите, промишлеността и научноизследователските организации може да подкрепи развитието на таланти в областта на НТИМ и на регионални екосистеми за иновации и да повиши осведомеността относно начините и възможностите за професионално развитие в областта на НТИМ;

40. настоящите програми и инструменти на Съюза, включително „Еразъм +“, имат потенциала да подкрепят учещите, учителите, обучителите, преподавателите, ръководителите и институциите в укрепването на образованието и обучението в областта на НТИМ.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

41. да насърчават по-голяма ангажираност с ученето в областта на НТИМ на всички равнища и във всички видове образование и обучение, включително чрез насърчаване на интереса и стимулиране на положителни нагласи и мотивация сред всички учещи от ранна възраст, заедно с целенасочени дейности за повишаване на осведомеността и обмен на информация и интердисциплинарни подходи, така че всички учещи да имат достъп до образование и обучение в областта на НТИМ и да се развиват успешно;

42. да обмислят разработването или по-нататъшното укрепване на национален или регионален стратегически план или подход за образование и обучение в областта на НТИМ;

43. да предоставят достъпни и приобщаващи висококачествени възможности за учене, свързани с НТИМ, на всички равнища и във всички видове образование и обучение, за да се гарантира, че всички учещи са подготвени да успеят в един променящ се свят;

44. да увеличат усилията за увеличаване на участието на момичетата и жените в образованието и обучението в областта на НТИМ чрез подкрепа за равни възможности за всички от ранна възраст, справяне с въпроси като предубежденията по отношение на пола и повишаване на осведомеността за жените – модели за подражание, в областта на НТИМ;

45. да преодолеят пречките пред участието в образование и обучение в областта на НТИМ, особено за хората в неравностойно социално-икономическо положение, учещите с различни потребности и живеещите в селски и отдалечени райони;

46. да укрепват достъпа до висококачествена информация и ориентиране през целия живот относно кариерите и професиите в областта на НТИМ, както и относно възможностите и начините за образование и обучение;

47. да предприемат мерки за справяне с недостига на квалифицирани учители, обучители и преподаватели в областта на НТИМ, включително чрез разработване на стратегии за тяхното привличане, задържане и подкрепа;

48. да подкрепят НТИМ в първоначалното образование и непрекъснатото професионално развитие на учителите, обучителите, преподавателите и ръководителите, включително напредъка на основани на факти, интердисциплинарни и приобщаващи педагогически подходи и достъпа до подходящи ресурси и подкрепа за преподаване и учене.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, в рамките на своята компетентност и в съответствие с принципа на субсидиарност

49. да работи в сътрудничество с държавите членки за оформяне и разработване на предложените инициативи и действия, очертани в стратегическия план за образование в областта на НТИМ;

50. да развива по-нататък базата от данни за НТИМ на всички равнища и във всички видове образование и обучение, като използва съществуващите данни и избягва допълнителната административна тежест, и да улесни обмена на добри практики и партньорското обучение между държавите членки, включително в работните групи, като част от стратегическата рамка за европейското пространство за образование;

51. да активизира усилията на равнището на Съюза за насърчаване и увеличаване на приобщаващото и справедливо учене в образованието и обучението в областта на НТИМ, включително за жените и момичетата, учещите с различни потребности, хората, които са в неравностойно социално-икономическо положение или които живеят в селски и отдалечени райони;

52. да подкрепя държавите членки чрез научни изследвания, споделяне на добри практики и обмен на политики относно набирането, задържането и професионалното развитие на учители, обучители, преподаватели и ръководители, включително преподаващите предмети в областта на НТИМ;

53. да насърчава сътрудничеството на равнището на Съюза между доставчиците на образование и обучение, научноизследователските организации, публичните органи и промишлеността с цел укрепване на връзките между образованието и обучението в областта на НТИМ и нововъзникващите и развиващите се сектори;

54. да продължи работата си за разработване на рамка за компетентностите в областта на НТИМ като доброволна подкрепа за държавите членки при разработването на учебни програми в областта на образованието и обучението по НТИМ;

55. да подобри определянето на необходимите умения в областта на НТИМ на равнището на Съюза, включително чрез Европейската обсерватория за определяне на необходимите умения, за да се подпомогне по-доброто предвиждане на бъдещите потребности от умения в областта на НТИМ;

56. да засили сътрудничеството и научните изследвания на Съюза в областта на образованието и обучението по НТИМ на международно равнище, включително с ОИСР, ЮНЕСКО и Съвета на Европа.